

مدرسه معنایاب!

دکتر محمدرضا سنگری

صندلی‌ها، تابلو، درخت‌ها و سبزه‌ها و گل‌ها، کتاب‌ها، دفترها و این مقدس دانستن و ارج نهادن را عبادت بدانند.

۲. تکریم و تجلیل و ارج نهادن به معلمان و دیگر خادمان مدرسه

قدردانی و قدرشناسی معلمان یکی از جلوه‌های معنویت‌گرایی در مدرسه است. هم برخورد‌های معلمان با همدیگر و هم دیگر عناصر مدرسه مانند مدیر، معاون، مشاور و حتی خدمتگزار مدرسه از نگاه دانش‌آموزان دور نمی‌ماند. وقتی دانش‌آموزان توصیف و تکریم و ستایش معلم خود را از زبان دیگر معلمان بشنوند، اعتماد علمی و اخلاقی و در نتیجه الگو و اسوه شدن آن‌ها بیشتر خواهد شد. ستایش معلمان و خدمتگزاران مدرسه، انگیزه خدمت را تقویت و روابط عاطفی و پیوندگاه‌های مجموعه مدرسه را بیش از پیش تعالی خواهد بخشید. در قلمرو روایات ما معلم آن قدر ارجمند و فرازمند است که همه پدیده‌های جهان او را می‌ستایند و دعا می‌گویند. وقتی ماهیان دریا، مورچگان در لانه و پرندگان در آسمان و آسمانیان دعاگوی معلم‌اند، یعنی تمام فضای جهان لبریز از نیایش و استغفار برای معلم است، چرا در فضای مدرسه این ستایش و تمجید نباشد. مدرسه معنوی و معناگرا به هر چه در خدمت آموزش است ارج می‌گذارد و آن را قدر می‌شناسد.

پی‌نوشت‌ها

۱. بحارالانوار؛ ج ۲۰؛ ص ۲۶، مناقب آل ابی‌طالب؛ ج ۱، ص ۱۴۷
۲. ان معلم الخیر یستغفرله دواب الارض و حیتان البحر و کل ذی روح فی‌الهیواء و جمیع اهل السماء و الارض (رسول اکرم(ص))، بصائرالدرجات، ج ۱، ص ۳

بر پیشانی هر مدرسه‌ای نامی است، نام اسوه‌ها و الگوها، چهره‌های نامور، نام‌هایی که روایتگر ارزش‌ها، معناها و معنویت‌ها، فضیلت‌ها و عظمت‌هاست. این نام‌ها، نشان می‌دهد که مدرسه با معنا و معنویت آغاز می‌شود و مدرسه بی‌معنویت، کالبدی خشک و فسرده و بی‌ارج است اما مهم آن است که معنویت، مثل خون در رگ‌ها و آوندهای «مدرسه» جریان داشته باشد. تجلی معنویت در مدرسه باید حتی در نخستین نگاه، به هر جزء و شیء مدرسه چشم‌نواز باشد. جلوه‌هایی از این معنویت را با تکیه بر سیرت و سلوک معصومین(ع) و اولیا (دوستان صمیمی خدا) به اشارتی کوتاه بیان می‌شود.

۱. تکریم و تجلیل و ارج نهادن به همه پدیده‌های مدرسه

پیامبر تمام وسایل خویش را نامگذاری می‌کرد؛ نام پرچم پیامبر «عقاب» بود، شمشیر جنگی‌اش را «ذوالفقار» و شمشیرهای دیگرش را مخدم، رسوب و فسیله نامیده بود. اسبش را مرتجز، گوسفندش را برکه» زرهش را ذات‌الفضول، استرش را ذلذل، عبایش را ذات‌الوشاح، عمامه‌اش را «سحاب» و چوب‌دستی کوچکش را «عنز» می‌نامید.^۱ این نامگذاری‌ها، ارزش‌گذاری به افراد و وسایل و تکریم و تجلیل و برکشیدن آن‌هاست.

اگر روزی دانش‌آموزان مدرسه بیاموزند که برای قلم، کیف، دفتر، کتاب، لباس و ... نام‌های زیبا انتخاب کنند و به کار ببرند؛ اگر هر کلاس نامی زیبا داشته باشد، اگر حتی میز و نیمکت‌ها نام مناسب و «ارزش‌مدار» بیابند، نوع رابطه دانش‌آموز با آن‌ها دیگرگونه خواهد شد.

یکی از دوستان می‌گفت خدمت استاد علامه حسن‌زاده آملی(ره) بودیم، یکی از حاضران استکان چای خود را روی کتاب قرار داد، استاد در آمیزه‌ای از مهر و خشم فرمود کتاب را احترام کنید، کتاب حاصل تجربه فشرده و عرق‌ریزی روح و اندیشه نویسنده است. آن را پاس بدارید، چه نارواست با کتاب معامله «سفره» کردن، چه نارواست، کتاب را در وقت باران به جای چتر به کار بردن، یا روی آن نشستن.

در فضای معنوی مدرسه، همه باید به همه چیز مدرسه احترام بگذارند، دیوارها، زمین، میز و نیمکت،